

KONKURENTNOST I INOVATIVNOST: IZAZOVI OBRAZOVNOJ POLITICI ZA «DRUŠTVO ZNANJA»

Prof.dr.sc. Denisa Krbec
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Odjel za ekonomiju i turizam "Dr. Mijo Mirković"

Struktura

- Uvod: polazne osnove
- Društvena dimenzija visokog obrazovanja
- Prilagodbe u obrazovnoj politici: nova uloga sveučilišta
 - Društvo znanja i/ili ekonomija znanja: sličnosti i razlike u strategijskim pristupima
 - Ciljevi politike visokog obrazovanja
- “Europeizacija” kao inovacijska strategija
 - Paradigma suvremenog visokog obrazovanja
 - Učinci modernizacije
 - Triple Helix model
- Obrazovna politika Hrvatske u europskom kontekstu: umjesto zaključka

Konkurentnost i inovativnost: društveni kontekst (1)

- 24.11.2006.: odluka Europske Komisije o „**Izgradnji zajedničke budućnosti: politički izazovi i proračunski učinci proširenja Unije za razdoblje 2007 – 2013**“ (*‘Building our common Future: Policy challenges and Budgetary means of the Enlarged Union 2007-2013’*, Decision No. 1720/2006/EC).
- Dokument sadrži političke, administrativne i financijske kriterije za:
 - realizaciju novih obrazovnih programa i programa za osposobljavanje,
 - ubrzanje mobilnosti pojedinaca prema sustavu cjeloživotnog učenja.

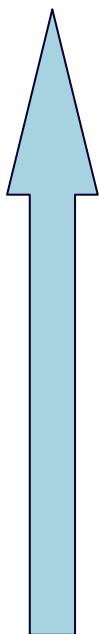
Konkurentnost i inovativnost: društveni kontekst (2)

- 6,970 milijardi EUR (čl. 14) za 2007-2013.
- “Program cjeloživotnog učenja”
 - sub-programi: *Comenius*, *Erasmus* (40% ili 2,79 mld EUR), *Leonardo da Vinci* (25% ili 1,74 mld EUR) i *Grundtvig*
 - *Erasmus* potiče zadovoljavanje potreba za visokim obrazovanjem na javnim visokim učilištima kao i profesionalno obrazovanje na razini visokih škola, uključujući i doktorske studije
 - *Leonardo da Vinci*: javna potreba za profesionalizacijom i dodatnim osposobljavanjem širi se na srednjoškolske obrazovne institucije koje pružaju *javnu uslugu obrazovanja*, čime konkurentnost postaje društvena, a ne samo ekonomска kategorija.

Konkurentnost i inovativnost: društveni kontekst (3)

- Obrazovna politika Europske Unije „konkurentnost znanja“ smatra prioritetom prvog desetljeća 21.stoljeća
- Obrazovanje: jedna od društvenih odrednica konkurentnosti
- Konkurentnost radne snage dugoročno predstavlja temeljni cilj obrazovnih programa i programa za osposobljavanje u EU
 - „Kvalifikacijski okvir za cjeloživotno obrazovanje“ (London Communiqué, 18.05.2007.)
 - „Okvir kvalifikacija u području visokog školstva do 2010“ (*Framework for Qualifications of the EHEA by 2010*).
- Politički ciljevi:
 - Postizanje konkurentnosti kroz Program cjeloživotnog učenja uvjet je razvoja društva zasnovanog na znanju, ali i održivog ekonomskog razvoja
 - Zaposlivost treba pridonijeti jačanju socijalne kohezije novih generacija

Društvo znanja i/ili ekonomija znanja: problem “granice”

- ‘Policy’ ili ‘Politics’ ?
 - “Društvo učenja” (*Learning Society*)
 - “Društvo znanja” (*Knowledge Society*)
 - “Društvo zasnovano na znanju” (*Knowledge Based Society*)
 - “Ekonomija zasnovana na znanju” (*Knowledge Based Economy*)

-
- ‘Policy’ dokumenti Europske Komisije, Europskog Savjeta i OECD-a promoviraju:
 - kontinuirano-modernizacijsku efikasnost,
 - rast proizvodnosti,
 - konkurentnost i
 - Inovativnost.
 - Analitičari naglašavaju značaj:
 - stimulaciju strateško-upravljačkih i organizacijskih resursa,
 - fleksibilnost tržišta,
 - slabljenje nadnacionalnog normativnog okvira i
 - društvenu regulaciju rada.

Što trebaju biti ciljevi politike visokog obrazovanja?

- Jačanje **socijalne kohezije**
- Studij **bez ograničenja** u smislu **statusne pripadnosti**
- Omogućiti i primjerene dodatne usluge studentima i povećati **participaciju** u programima
- Slijediti **procese Bolonjske reforme**
- Prihvatići i djelovati u skladu s odrednicama iz deklaracije o „Europskom prostoru visokog obrazovanja u globalnim okvirima“ (*The European Higher Education Area in a Global Setting*)

Okvir

-
- Politička dimenzija (*politics*): Lisabonska deklaracija (2002.)
 - Društvena dimenzija (*policy*): Europski socijalni model: Mit ili stvarnost? (2003.)

The European Social Model is a vision of society that combines sustainable economic growth with ever-improving living and working conditions. This implies full employment, good quality jobs, equal opportunities, social protection for all, social inclusion, and involving citizens in the decisions that affect them.

‘Nova’ uloga sveučilišta

- Obrazovna politika mora odgovoriti na izazove promjena makroekonomskog predznaka poput rasta, razvoja i uopće utjecaja globalizacijskih kretanja.
- Sveučilišta i druge visokoškolske institucije imaju ključnu društvenu ulogu kao javne ustanove sa dopusnicom (EU: *credential*; USA: *license*) za izvođenje javne usluge visokog obrazovanja.
- Redefinicija uloge sveučilišta uvjetovana je oblikovanjem jedinstvenog modela organizacijske strukture od zastarjelog modela kolegija/birokratske organizacije prema poduzetničkom modelu

Modernizacija visokog obrazovanja

- Paradigma visokog obrazovanja u Evropi je modernizacija visokog obrazovanja
- Modernizacija podrazumijeva povezivanje obrazovanja, istraživanja i inovacija.
- EU: smjernice aktivnosti za provedbu strategije „modernizacije europskih sveučilišta“ (*Modernisation of Europe's universities*):
 - Europski savjet u Hampton Court-u u listopadu 2005.g. razvojne i istraživačke potencijale te sveučilišta „proglašava“ osnovom europske konkurentnosti.
 - Obuhvaćeno je: 4.000 visokoškolskih institucija sa više od 17 milijuna studenata i 1,5 milijuna zaposlenih – od čega 435 tisuća istraživača i nastavnika

Paradigma

- *Triple Helix i tržišnost znanja (marketable commodity, Etzkowitz)*
- “Kapitalizacija znanja”, potpomognuta istraživačkim i komercijalnim projektima, usmjerava *akademiske poduzetničke aktivnosti* u pravcu formiranja istraživačkih i razvojnih centara, znanstvenih parkova, inkubatora, razvojnih agencija i sl.

“Europeizacija” i hrvatska politika visokog obrazovanja

- Strategijski okvir počiva na osnovama Europske strategije zapošljavanja (*European Employment Strategy*, 2001.) i Strategije poslova za informacijsko društvo (*Strategies for jobs in the Information Society*, 2000.) i usmjerava aktivnosti prema (r)evoluciji **društvene korisnosti** obrazovanja za:
 - veću zaposlivost (izv. *employability*) i
 - veću stručnost (izv. *discipline specific skills*)
- U *Thematic Review of Tertiary Education (OECD, 2007)* „Europeizacija“ i „regionalizacija“ se tumače komplementarnim procesima u okviru kojih se mijenja i nacionalna dimenzija visokog obrazovanja:
 - Na djelu je redefinicija uloge visokog obrazovanja kao pokretača poduzetništva i regionalnog razvoja te njegova ključna uloga u razvoju regionalnih inovacijskih sustava